

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

9 de Physicis, & metaphysicis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

De Astrologia autem lib. 8. Geometriæ artem discere atque exercere, publice interest. Ars autem mathematica vana, diuinitio videlicet, omnino interdita est. l. 2. *C. de maleficis & mathematicis lib. 9. tit. 18.* Mensuratione terra, in finibus regundis, & terminis describendis egeat. *tit. finium regundorum, & nos alibi suo loco, tit. finem for. sal. mod. dixer.* Geometriæ a terra mensura dicti sunt, & agrimensores: qui tamen a tutelis non excusantur, nisi a principe curam arte illa egentem susceperint. *Seauola, in l. Geometria, 25. de excusat. tutor. in P.*

De Physicis, & Metaphysicis. Cap. 9.

1 Physici, Metaphysici, & Theologi qui.
Physici dicuntur: quod rerum naturas considerant, & inquirent: quomodo autem illud fiat, & de Physica facis abunde diximus lib. 11. Syntaxe. n. Physicis, olim Philosophi nomine dicti sunt, & de Philosophis iam dictum est. His continentur & metaphysici, qui altiora, & abstracta contemplantur, de quibus diximus lib. 10. Syntaxe. o. Quorum etiam nomine & continentur Theologi, qui arcana & diuina pertractant mysteria, & de rebus quæ naturalem inquisitionem excedunt: de quibus & egeat in sacramentis, & in rebus sacris, & lib. 7. Syntaxe. n. Et agitur in titulis, De summa trinitate, & fide catholica, in vtroque iure, ciuili & pontificio, & diuino. Et de sacrosanctis ecclesiis, de episcopis & clericis, de quorum etiam nos ordinibus & officiis, & sacerdotiis, diximus propriis locis. Physicæ appellatione iuris pontifici auctores & comprehendant medicinam, quam & prohibent religionem & claustrum professis. *in c. sententiam, c. 3. & c. super specula. ne cler. vel monach. ap. Greg.*

De Personis Vacantibus speculatiuis rationalibus scientiis. Cap. 10.

1 Scientiis speculatiuis rationalibus persona vacantes.
2 Grammatici qui immunes a muneribus.
Professores literarum, Rhetores, & Dialectici, eod.
3 Poetæ non habent immunitatem.
Inferiores tamen ordine personæ, quæ speculatiuis tantum rationalibus vacant, & necessariz tamen, vt basis & fundamentum aliarum, sunt primò Grammatici, qui literis cognoscendis, coniungendis, & proferendis, & in componendo sermone studium adhibent, de quorum arte pauca nos tractauimus lib. 16. Syntaxe. n. Grammaticos sequuntur Dialectici, seu Sophistæ: Rhetores seu oratores. Qui quando sunt probati & recepti ab ordine, ciuili, ad erudiendum iuuentutem, iisdem studiis publice, consequntur, vt omnium liberalium studiorum professores, immunitatem & vacationem a muneribus, ex his, l. 10. §. angariarum, de vasa mune. P. l. oratione, 4. l. medicos, 6. de professor. & medic. lib. 10. C. scilicet si ex numero eorum professorum sunt, qui vacationem habent, non aliter. *Modestinus, l. si duas habent, 6. de excusat. tutor.*
4 P. §. Qui tamen pueros primas literas docent, (vt arbitror in hunc ordinem non alle& publicum) immunitatem a ciuilibus muneribus non habent. Sed nec cui eorum, id quod supra vires sit indicatur, ad prædix religionem pertinet: siue in ciuitatibus, siue in vicis primas literas magistri doceant. Vp. in l. 2. §. fin. de vacatio. & excusat. muner. lib. 50. P. tit. 5. §. Poetæ hoc privilegio, aut vlla immunitatis prærogatiua non iuuantur, l. 3. de professore. & medic. lib. 10. C. nec calculatores, vt diximus. De poetica videbis explicationem, lib. 19. nostrarum Syntaxe. n. & de historia, & historiographis, lib. 20.

De Iuriconsultis. Cap. 11.

1 Iuriconsulti vere Philosophi.
2 Iuriconsultorum antiquorum responsa pro lege, & quando, 3.
3 Auditorium iuriconsultorum quid.
4 Iuris ignorantia non excusat, ubi est copia iuriconsulti.
5 Iuriconsultorum opera in omnibus usus Alexander Severus.
Iuriconsulti qui fuerunt familiares Alexandro Imperatori.
6 Papiniani mors.
7 Monachis iura ciuilia audire prohibitum.
Iuriconsulti tamen iuris periti, & legum doctores, circa speculatiuam præsumunt versantur, & veram philosophiam, æqui bonique cognitionem, l. 1. de insti. & iure. & eam postea vtilitati publicæ, peracto legitimo studiorum curriculo, communicant. §. fin. in 2. proemio. P. §. Atque qui diu versati in ea disquisitione erant, olim responsa dabant consulentibus, quæ pro lege habebantur,

quæ & quandiu cum ea auctoritate responderi facultas data est. *§. responsa prudenti, de iure natur. gent. & ciui. l. si. §. fin. de origin. iur.* Ad iuriconsultos veteres olim sic adibat, auctore Cicero, ne, 3. *de orator.* vt non solum de omni iure ciuili, verum etiam de omni officio aut negotio referretur: in conficiendis testamentis, contractibus, & obligationibus adhibebantur, eorumque responsa iudices sequebantur. §. Auditorium idcirco habere dicebantur Iuriconsulti, vt legimus de auditorio. *Emilii Papiniani. l. lecta, si certum petat. in P.* Et adhibebantur in consilium a magistratibus ipsi Iuriconsulti. *Gellius, lib. 12. c. 13.* Reddebant porro responsa post longam in foro causarum exercitationem: quo tempore oratores senectate graues, deposito cauillarum forensem onere, domi, quo suam etiam tum dignitatem tuerentur, ius respondere solebant. Erat Cicero, 1. *de orator.* sub Crassi persona ioris interpretationem, non solum ad vsum forensem, sed etiam ad decus & ornamentum senectutis sibi comparasse dicit. Et in folio sedentes iura peritos Iuriconsultos respondisse idem tradit. *Cicero, 2. de orator.* Et de se, *Ego vero, inquit, Cicero, 1. de legib. asatis postu. vacationi considerabam, cum presertim non recusarem, quo minus more patrio sedens in folio, consulentibus responderem, senectutis que non ineris grato atque honesto fungerer munere.* §. Paulus refert Laboneum respondisse, iuris ignorantiam non excusare eum, qui Iuriconsulti copiam haberet. *l. regula est, 9. §. sed iuris ignorantiam, de iuris & facti ignor. in P.* §. Alexander Severus Imperator, negotia & causas prius ab scitiorum principibus & doctissimis Iurisperitis, & sibi fidelibus, quorum primus tunc Vlpianus fuit, tractari ordinarique, atque ita sibi referri voluit. Familiareque Iuriconsulti ei fuerit, Fabius, Sabinus Sabini filii, Cato, Domitius Vlpianus, Ælius Gordianus Gordiani Imperatoris pater, Iulius Paulus, Pöponius, Alphenus, Africanus, Florentinus, Martianus, Callistratus, Hermogenes, Venuleius, Tryphonius, Metianus, Celsus, Proculus, Modestinus, fere omnes discipuli splendidissimi Papiniani, omnes iuris professores, vt auctor Ælius Lampridius. *in Alexandro Severo.* §. Qui tamen Papinianus iussu Bassianisue Antonini Caracalla filii Seueri, percussus fuit securi, & a militibus occisus. *Ælius Spartianus, in Antonino Caracalla.* Simulque cum eo filius eius, & Petrovius, aliique, quod Getæ fractis partibus fuisse secuti. *eod. Spartianus, & Xiphobius ex Dione, in Caracalla Antonino.* §. Statutum in synodo Turonensi, ne monachi ordinem regularem professi claustrum exeant, legum ciuiliam audiendam causam, pœnis etiam id facientibus imposita excommunicationis, in c. 3. & c. super specula. c. 10. *ns cleric. vel mona. quia absurdum est clericis imo etiam approbrosis si se pericos velint ostendere esse disceptationum forensium.* *In fin. in l. repetita, 35. de episcop. & cleric. C.*

De Gerentibus munera ciuilia, & eorum generali distinctione. Cap. 12.

1 Honor municipalis quid.
Honor a munere quomodo discernatur, & differat. Item 10.
2 Munus quomodo honorem contineat eod.
Munus, & donum, & onus continet.
Immunitas vnde eod.
3 Municipis qui.
4 Munus publicum & priuatum quid.
5 Munerum ciuiliam diuisio.
6 Munerum personalium diuisio, & finitio.
7 Munera patrimonialia que, & mixta.
8 Munera alia ordinaris, extraordinaria, rebus adherentia in dictu.
9 Professores artium oneribus hospitiorum militum & angariarum immunes.
10 Munera, & honores in quibus differant: in quibus conueniant, & in.
12 Honorum gradus, & distinctiones.
Honor delatus a principe dignior ceteris, eod.

Personæ tamen alia distinguuntur ratione honoris vel muneris, quod gerunt in ciuitate, municipio vel republica. Honor municipalis, est administratio reipublicæ cum dignitatis gradu siue cum sumtu, siue sine erogatione contingens, *Callistratus, in l. honor, 14. de munerib. & honor. lib. 50. P. tit. 4.* & ita a munere, quod potest esse sine honore & dignitate seceruntur. *vt in l. honores, 8. de decurion. in P. l. cui muneris, 12. l. rescripto, 6. §. sciendum, eod.* Inter honores sunt magistratus, decurionatus, & reipub. administratio. *l. l. cui muneris, 13. & l. rescripto, 6. de munerib. & honor.*